

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

XM2017/21

Tillie

Martinussen

28. maj 2018

Uunga siunnersuut: Nuummi aamma Ilulissani nunani tamalaani mittarfiit kiisalu Qaqortumi nunap immikkoortuani mittarfiup sananeqarnissaannut, ingerlanneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu sinaakktissatut piumasaqaatit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2018-imeersoq.

(Ineqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoq)

Uani siunnersuummi aningaasaliissutissarpasuit pineqarput, Landskarsi qularnaveeqquisuliullugu aamma tassani Naalakkersuisut angisuumik pisinnaatitaaffilerneqarput aningaasaliinissaminnut - tassa oqartoqarsinnaavoq aamma amerlavallaanik aningaasaliisoqariaannaasoq qularnaveeqqusigassanik tamatumalu kinguneranik Landskarsi taamaasilluni artukkerneqariaannaavoq.

Pisussat arlallit naammattumik nassuiarneqanngillat aamma sanaartornissat akuerineqartinnagit tamakkikisumik takusinnaanngilarput suliaasat qanoq isillutik naammassineqassanersut.

Taamaattumik pisariaqartipparput paasiuminarsaasoqarnissaa.

Kissaatiginarpoq aningaasaliisussat avataaneersut akuuffiini pisussat nassuiarneqassasut aamma Landskarsip kisimiilluni nammattusanngortinneqannginnissaa nassuiaqqunaqaaq.

Qanoq pisoqassava assersuutigalugu aalisarnermi isertitat malunnartumik ikileriassagaluarpata?

Ukiuni aggersuni tamanna Aningaasanut Inatsisissanut qanoq kinguneqassava aamma sulisinnaasunut akileraartartunut, ukiunik takkuttoqassagaluarpat allatut ajornartumik sipaarfigisariaqakkatsinnik imaluunniit Landskarsip isertitai ataavartumik ikilissagaluarpata?

Inatsisissatut siunnersuut Kalaallit Nunaannut suliarlorlutik nuuttartut sukannernerusumik nakkutigineqarnissaannut kissaateqarnermut qanoq atassuteqarpa?

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

- Uani sanaartugassanik kisimik annermik eqqarsaatigineqanngillat kisianni pivakka pisariaqartitatsinnik piginnaanillit Kalaallit Nunaannut suliaortortariaqartartussat?

Isertitassatut annaaneqarsinnaasut Naalakkersuisut qanoq iliorlutik matussuserniarpaat, erniammi naafferartumillu akilersuutit ingerlaannartussaapput sanaartorneq aallartinneqarpat?

- Pisassiissutit amerlineqaannassappat MSC-mi allagartalersukkat annaasussanngorlugit imaluunniit aalisakkanik peqassutsit? Akileraarutit qaffassappat? Aningaasanut Inatsimmi allassimasut kiffartuussinerit unitsinneqassappat imaluunniit annikillisinneqassappat? Taavami aningaasaliissutit eqqarsaatigalugit erniat akilersuutillu nikissagaluarpata qanoq pisoqassava aamma timmisartunut suluusalinnut miffartiliortiternerup akilersornissaa sunik tunngaveqarpa? Qanoq pisoqassava, sanaartorneq pinngitsoortinneqarsinnaanngitsumik kinguaattuussagaluarpat aamma immikkut annaasassat unitsinnissaat aningaasalersornissaallu qanoq pissappat?

Qanoq iliorluni qularnaarniarneqarpa najukkami inuutissarsiortut timmisartunut suluusalinnut mittarfiliortnermut atatillugu malunnartumik aningaasarsiortinneqarnissaat taamaasillutalu ilisimasat misilittakkallu maani nunami amerlisarnissaat qanoq qularnaarniarparput aamma qanoq takusinnaassavarput suliat ineriartornissaat?

Qularutissaanngilaq ineqarnermi, inunnik isumaginninnermi, ilinniartitaanerup qaffassarnissaatigut, peqqinnissakkut aamma allatigut pisariaqartinneqartutigit nunarput kinguusaaqqangaatsiartoq. Timmisartunut suluusalinnut mittarfiliortiternerit ajornartorsiutinut ulluinnarni atukkatsinnut iliuuseqarfigisariaqakkatsinnullu qanoq iluaqusiissappat ?

Arlaqarput uani inatsisissami saqqummiunneqartumi ajalasoorsinnaasut taamaattumik apeqqutit arlallit puttallarput:

* § 6, tassani misinnarpoq ernumanartutut Naalakkersuisut pisussaatinneqarmata Kalaallit Airportimi aningaasat piginneqataassutsit ataasiarlutik arlaleriarlutilluunniit qaffaasinnaagaat

* Aningaasaliissutissatut aaneqartussat suut matumani eqqartorpagut? Aamma tamatumunnga atatillugu suut allat ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik oqartussanik pigineqartut aamma ilaannakoortumik namminersorlutik oqartussanit pigineqartut imaluunniit taakku ingerlataat sorliit

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

pineqarpat?

*Aamma ingerlatseqatigiiffiit tamakkiisumik ilaannakoortumilluunniit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut allat mittarfiliortiternernit kalluarneqarsinnaasut eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut qanoq isumaqarpat?

- Takunikuuarput mittarfiliortiternerit akissaqartikkumallugit ingerlatseqatigiiffiit allat sinneqartoorutaannik tigooraasoqartoq. Taamaasilluni sulliviit sinneqartoorutaat kiffartuussinert akikinnerulernissaannut atorneqanngillat, ingerlatseqatigiiffiit ineriartorteqqinnissaannut atorneqanngillat imaluunniit atortussanut imaluunniit ingerlatseqatigiiffiit sinaakkutaasa iluanni allanut ineriartortitsinissanut atorneqanngillat.

Pilersaaruteqarpa aamma atortut suut, kiffartuussinerni akikilliliinerit sorliit imaluunniit atortutigut aningaasaleeqqiffigisassat sorliit, ilinniartitaanernut, atortunut il.il. aningaasaliisutissat sorliit ingerlatseqatigiiffiit unitsiinnartariaqassaneraat naatsorneqarnikuua aamma taamatuttaaq siunissami amingartoorutaajumaartussat qanoq matussuserneqarsinnaanissaat? Taamaattoqarsimappat taava Naalakkersuisut tamakku ajortumik kinguneqarsinnaasut qanoq isumaqarfigaat aamma qanoq ilillutik tamakkiisumik nassuiarneqarnissaat qularnaarniarpaat taamaasillutillu Inatsisartut ilisimatillugit?

Aamma pisortat aningaasartuutaannik aqutsinissaq eqqarsaatigalugu qanoq piumasqaateqartoqassanissaanut nassuiaasoqarnissaa amingaatigaarput pilersaarutip malunnartumik annikillismmagit nikittoortussat matussuserneqarnissaat, saniatigut aningaasaliisutissat matussuserneqarnissaat aamma aningaasat naligisa nikerarneranit sunneruminarnerulersussaavugut isertitassanullu pinngitsuuisinnaajunnaarsinneqarnerulluta - uffa tamakkununga immikkut isertitassanut pilersaarutit ilanngunqarnikuunngitsut.

§ 8 stk. 2, annertuumik piginnaatitsivoq Inatsisartut aalajangeriigaannik saneqqutaarisinnaanermut aamma tupinnanngitsumik apeqquserneqartariaqarpoq taamatut saneqqutaarisinnaanermut inatsit kikkut tamat oqartussaaqataanissaannut anersaaqarnermut naapertuunnersoq taamaasillutalu inatsisartoqarnikkut tunngainnik nammineq inuiaqatigiinni sanarfisimasatsinnit pisarineqarluta.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Soorlu apeqquserneqarsinnaasoq Missingersuusiornermut Inatsit aamma aningaasarsiornermut politikki tunngaviit Inatsisartunit akuerineqareernikut uani inatsisissatut siunnersuummi saneqqutaarneqarsimanersut aamma taamaattumik taakkorpiat ilungersunartutut aamma isigaagut.

Inatsimmi Kapitel 7 tamakkerluni aamma ernumanarpoq, tassani pisortat annertuumik piginnaatinneqarmata inuinnaat pigisaannik arsaarinnissuteqarsinnaasut annerutumik nassuiarnagu tamanna qanoq pisinnaassanersoq. Imaannerluni Naalakkersuisut nalunngereeraat, mittarfinnik allilerinerut atatillugu akornutaalersussat illut sumiinersut?

Illoqarfinni allileriffigineqartuni nipit akornngusersuilersinnaanerannut Naalakkersuisut qanoq isumaqarpat? Aamma allilerinerup kinguranik illut sanaartukallu nalikinnerulersinnaanerannut?

Naalakkersuisut qanoq iliorlutik sulisartut taakkulu pisinnaatitaaffiisa eqqortinneqarnissaat nakkutiginiarpaat inatsisissatummi siunnersuummi akisussaaffik tamanna sulisitsisunut tunniunniarneqarpoq?

Naatsorsuutigisariaqarpoq suliat piviusunngortinnissaannut sulisartunik avataaneersunik tikisitsisoqartariaqarnissaa, taamaattumik Naalakkersuisut taakkuninnga sanaartornernut atatillugu piginnaasaqarneruleriartortoqarnissaa qanoq iliorlutik qularnaarniarpaat?

Naalakkersuisut qanoq iliorlutik qularnaarniarpaat Kalaallit Nunaannut suliarortut peqqinnissakkut sullinneqarnissaat qularnaarniarpaat - aamma akiliisoqartassagaluarpalluunniit - nunatsinnimi napparsimaviit peqqinnissakkullu suliallit ulaperulooreeqaat aamma piginnaalinnik atorfinitsitsisoqarnissaa atorfinittullu tigummiinnarnissaat ajornartorsiutaammat taamatullu nakorsaatitut malinnaanissaq?

- Peqqinnissaqarfiup ulluinnarni nunaqavissunt atornearnerannut tamanna qanoq kinguneqassava?

- Sanaartornermut atatillugu annertuumik ajutoortoqassagaluarpat akuusut tamarmik qanoq qularnaarneqassappat imaluunniit avatangiisinut tunngasut apeqqutit suliat ingerlaneranni takkussinnaasut eqqarsaatigalugit?

Aamma naggataatigut amingaatigaarput akissutissaq uunga; sanaartorerit naammassippata mittarfinnut akitsuut qanoq isikkoqassava taamaasillunilu angalanermut bilittit kiisalu

SULEOATIGIISSITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

kiffartuussinermut isumaqatigiissusiarineqarumaartussanut taamatullu ingerlatseqatigiiffinnut nunaqavissunit pigineqartunut mittarfeqarfinnullu.

Kangerlussuaq Narsarsuarlu eqqarsaatigalugit pilersaarut inaarsagaq taamatullu sumiiffinni najugaqartunut paasissutissiinissaq amingaataapput. Aamma namminersorlutik oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaanut matuneqartariaqalersussanut, annertusaavigineqartussanut millisarneqartussanullu paasissutissiinissaq eqqarsaatigalugu taamaappoq, taakkumi sulisuminnut ilisimatitsisussaammata, taamaattumik taannartaa aamma amingaataasoq assut malunnarpoq. - Ingerlatseqatigiiffinni assigiinngitsuni sapinngisamik ammanerpaamik ingerlatsisoqarnissaanik piumasagarutta aamma pisussaavugut paasissutissiissalluta piareersartitsissallutalu, piareersarnissarli malunnarpoq suli eqqarsaatigineqarsimanngitsoq.

Naggataatigullu aamma malunnarpoq amingaataasoq inuutissarsiortunut allanullu attuumassuteqartunut tamanut nassuiassallugu taakku qanoq ilillutik piareersassanersut sanaartukkat naammassereernerisa kingorna ingerlanneqalerumaartussanut immikkut eqqarsaatigalugit suliarlut imaaliallaannaq nikerartinneqarsinnaannginnerat, piginnaasaasa annertussusaat aamma suliffeqarnerup iluani ajornartorsiutit ilisimaneqareersut. Aamma ersarissumik takuneqarsinnaanngilaq suliariumannittussarsiuussinermi atortuni suli atugassatut siunertaanersut immikkut eqqarsaatigalugu issittumi sanaartornissaq ilaalu ilanngullugit.

Aamma inatsimmi ersarissumik allaqqavoq tassungalu oqaasertaliunneqartuni, taarsigassarsiat, taarsersuinissap sivilissusissaa il.il. suli isummerfigineqarsimanngitsut, taamaattumik aamma tamakku pisussat ersarissumik aamma suli nassuiarneqanngillat.

Tassa sukumiisumik suliarilluakkamillu mittarfinnik alliliinerit inuiaqatigiinnut qanoq sunniuteqarnissaat pillugu pilersaarusiortoqarnissaa amingaataavoq aamma kiisalu Kalaallit Airports A/S-p akitsuutinik aalajangersaanissaa, kommunit mittarfinnut pineqartunut ikorfartuinissaat eqqarsaatigalugu aqqusinernut qanoq akileeqaataassanersut kiisalu taalli akilersorneqarnissaannut pilersaarut amingaataavoq - pinngitsoorani nunami maani amerlanerusunik taarsigassarsisoqartariaqarnissaanut kinguneqartussat.

Minnerunngitsumik imarsionermut inatsisit mittarfiliortiternermut atatillugu sulinermi atuutsinneqarsinnaanngitsut soorlu aamma Naalakkersuisut tamanut

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

ilisimatitsissutigiginikuunngikkaat nunat allamiunut tunngatillugu suut
isumaqatigiissutigineqassanersut immikkut eqqarsaatigalugit Kangerlussuaq aamma Monroe-
doktrini kiisalu Igalikumi isumaqatigiissut, nunarsuup sinnerani atuuttusoq aamma taamaattumik
nunami maani pinngitsoorata isummerfigisariaqagarput.
Ernumanaqaaq inatsisit atuuttut tunngaviillu taama amerlatigisut matumani
eqqarsaatigineqarsimangimmata.

Aamma akineqanngilaq saniatigut nunami maani timmisartunut suluusalinnut mittarfiit
assigiinnigisut allilerneqartussat millineqartussallu qanoq aningaasartuuteqarfiussanersut uungami
pilersaarummut taputartuukkaanni taggittariaqarparput pilersaarutitut saqqummiunneqartunut
naleqqiullugu aningaasartuutit qaffasinnerujumaartut taamatullu landskarsip
taarsigassarsiarisariaqagassai aamma annertunerujumaartut. Tassani eqqarsaatigaarput EM2015-mi
immikkoortoq 167-mi aalajangigaq.

Uani sinaakktissatut inatsimmi ajoraluartumik apeqqutit akissutitut naleqqiullugit amerlanerupput
aamma Suleqatigiissitsisuni kissaatigaarput akuersisoqartinnagu qulaajaasoqqaartariaqartoq
aamma qulaajarneqqaartariaqarpoq periarfissat allat suut atorneqarsinnaanersut
kissaatigissannikkaluarutsigu mittarfiliortiternissamut pilersaarutip matumap akuerineqarnissaa
tassungalu attuumassuteqartut kingunerusinnaasut aamma. Ilanngullugu manna sinaakktissatut
inatsisissaq.

Matumani innersuussutigaarput siunnersuutip Aningaasaqarnermut Akileraarnernullu
Ataatsimiititaliami suliareqqinneqarnissaa aamma kissaatigaarput sukumiisumik naammassillugu
misissuisoqassasoq ilanngullugit apeqqutit qulaani taasagut.